

Dato: 18. september 2017

Til Miljø- og Fødevareministeriets Departement
vibej@mfvm.dk og losbr@mst.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer til rammenotat vedrørende fornyet godkendelse af aktivstoffet glyphosat MST-665-00008

Danmarks Naturfredningsforening (DN) takker hermed for lejligheden til at fremsætte kommentarer til rammenotatet til miljøspecialudvalget vedr. sagen om fornyet godkendelse af glyphosat.

DN bifalder, at EU Kommissionen har foreslået, at den periode, som den fornyede godkendelse kommer til at gælde i bliver reduceret fra de sædvanlige 15 år til 10 år. Vi bifalder også, at den danske regering vil arbejde på, at der i fremtiden stilles en betingelse for godkendelse af alle sprøjtemidler, at de undersøges for deres effekt på arveanlæg. Foreningen er opmærksom på, at glyphosat er et meget udbredt ukrudtsmiddel og, at det ville få store konsekvenser for den konventionelle planteavl, hvis glyphosat ikke fik en fornyet godkendelse.

DN er imidlertid af den opfattelse, at Danmark skal stemme for et fremtidigt forbud mod glyphosat og dermed imod Kommissionens indstilling. Uanset om glyphosat er kræftfremkaldende (den oprindelige årsag til, at glyphosat kun fik sin godkendelse midlertidigt fornyet i sommeren 2016 eller ej, så er glyphosat den krog, den ikke-bæredygtige planteavl hænger på. Brugen af glyphosat før og lige efter høst er afgørende for, at det konventionelle landbrug kan dyrke vinterhvede mange år i træk. Det fremmer et større pesticid- og gødningsforbrug. Og, det fremmer resistens i vinterhvedens skadegørere, hvilket igen medfører et behov for nye sprøjtemidler. Et behov, der har ligget til grund for, at grænseværdierne bliver hævet for visse nedbrydningsprodukter af pesticider i den nye Pesticidstrategi 2017.

Foreningen er også af den klare opfattelse, at glyphosat ikke opfylder de krav, der stilles til en fornyet godkendelse:

- Glyphosat findes i stort omfang i det højtliggende grundvand/drænvand og i stort set alle vandløb i lerede oplande. I lerede oplande består langt den overvejende del af vandløbsvandet af overfladisk afstrømning fra terræn og fra dræn som er den overvejende kilde til forureningen. I den seneste VAP rapport (2016) nævnes, at der i en meters dybde findes både glyphosat og nedbrydningsproduktet AMPA i henholdsvis 28 % og 84 % af de analyserede prøver i koncentrationer op til 0,32 og 0,21 µg/l (i højtliggende grundvand/drænvand). I mere dybtliggende grundvand er der fundet glyphosat og AMPA i henholdsvis 10% og 7%, dog uden fund over grænseværdien. De nævnte fund stammer fra perioden juli 2013 til juli 2015.
- De mange fund af glyphosat og AMPA i højtliggende grundvand i VAP afspejles i andre undersøgelser, f.eks. i Miljøprojekt Nr. 1163 2008 og i GEUS rapport 2004 nr. 9, som har undersøgt drikkevand fra små vandforsyningsanlæg, hvor både glyphosat og AMPA er fundet i 8,8% af 615 drikkevandsanlæg heraf 3,4% over grænseværdien. I det lerdominerede område, i det tidligere Storstrøms Amt, blev der fundet glyphosat/AMPA i 20% af 193 drikkevandsanlæg og grænseværdien var overskredet i ca. 8% af disse.

- De nævnte fund af glyphosat og AMPA viser, at brug af stoffet i landbrug og på befæstede arealer medfører en risiko for fund i drikkevand fra private borgeres vandforsyningsanlæg og i vandløb hvor oplandet er domineret af lerede oplande.
- Med hensyn til naturen, så bruges glyphosat på stort set alle konventionelle omdriftsarealer og fjerner eller visner al plantevækst på disse arealer, når det bruges. Det vil sige, at glyphosat er med til at undergrave biodiversiteten i det åbne land, uanset om det har en direkte toksisk effekt på insekter, fugle og andre organismer i naturen.

DN har ikke tilstrækkelig indsigt til selv at anfægte EFSA's vurdering af, at glyphosat ikke er kræftfremkaldende. Vi henviser dog til, at det for nylig er kommet frem, at EFSA har skrevet direkte af fra Monsanto's egne forsøg med glyphosat og, at der dermed kan stilles spørgsmål ved EFSA's upartiskhed og grundighed.

Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder skal stemme om en fornyet godkendelse af glyphosat på baggrund af Kommissionens indstilling ved komiteens møde den 5. – 6. oktober. Der skal være kvalificeret flertal for Kommissionens forslag for, at glyphosat får fornyet godkendelsen. Kommissionen vil ikke selv træffe afgørelsen, men lade det være op til medlemslandene selv. I øjeblikket er det tvivlsomt om, der kan opnås kvalificeret flertal ved mødet. På grund af bl.a. Frankrigs og Tysklands formodede modstand.

Hvis der ikke opnås kvalificeret flertal for Kommissionens forslag, vil Kommissionens formodentlig forelægge Komiteen et ændret forslag.

DN kan derfor bidrage med et forslag til en modificeret dansk indstilling til den fornyede godkendelse af glyphosat. Idet de største problemer med glyphosat – både i forhold til befolkningens direkte indtag af stoffet og i forhold de agronomiske konsekvenser – opstår ved brug af glyphosat før høst.

Hvis der derfor ikke kan opnås et flertal i Folketinget for et total forbud mod glyphosat, vil DN derfor foreslå, at Danmark indstiller, at brugen af glyphosat bliver forbudt inden høst. Pesticidstrategien 2017 – 2021 indeholder et forbud mod brug af pesticider inden høst på konsumafgrøder, men det er DN's opfattelse, at dette forbud bliver svært eller umuligt at håndhæve. Et totalt forbud mod brug af glyphosat før høst vil både forhindre eksponering af restkoncentrationer i fødevarer og i foder og det vil give et incitament til at genindføre mere varierede sædskifter i planteavl. Varierede sædskifter vil – selvom de ikke er økologiske – fremme et mindre forbrug af gødning og pesticider og fremme en mere varieret afgrødesammensætning til glæde for biodiversiteten i det åbne land.

DN vil samtidig foreslå, at brugen af glyphosat i private haver og på offentlige arealer (parker, fortove, vejrabatter, idrætsanlæg, golfbaner) bliver forbudt. Det er netop på disse arealer, at befolkningen – særligt børn – bliver eksponeret for glyphosat.

Hvis, der ikke kan opnås flertal for disse modificerende forslag, foreslår DN, at godkendelsesperioden for glyphosat bliver halveret fra de sædvanlige 15 år til 7.5 år. Det vil gøre det muligt at gribe hurtigt ind med et helt eller delvist forbud, hvis der skulle komme oplysninger frem om stoffet, der vil kunne overbevise EU-kommissionen eller et flertal af medlemslandene i EU om, at der skal gribes yderligere ind mod glyphosat.

Venlig hilsen
Rikke Lundsgaard, rl@dn.dk
Landbrugspolitisk seniorrådgiver